

BEELDKWALITEITSPLAN

Het beeldkwaliteitsplan vormt een beschrijving van de na te streven beeldkwaliteit als aanvulling op het ruimtelijke plan in de vorm van het bestemmingsplan dat zich vooral richt op functionele kwaliteiten. Om een gewenste beeldkwaliteit te waarborgen worden in deze beeldkwaliteitsparagraaf randvoorwaarden en ontwerprichtlijnen geformuleerd die aansluiten bij het stedenbouwkundige en landschappelijk inpassingsplan van gebiedsontwikkeling Hooijpolder.

Op deze wijze worden kaders geboden die zowel dienen als ontwerp- en uitvoeringskader alsmede een argumentatiegrond vormen voor planbeoordeling voor gemeentelijke en/of welstandtechnische beoordeling. In deze paragraaf is dat vertaald in een gewenste beeldwaarde voor de bebouwing en is dit uiteengezet in hoofdaspecten, deelaspecten en detailaspecten.

De ligging en situering van de woningen en hun landschappelijke inpassing spelen met deze gebiedsontwikkeling een essentiële rol. Zoals in het inrichtingsplan is beschreven wordt het gebied gekenmerkt door de langgerekte percelen in een zogenaamd 'slagenlandschap'. De percelen zijn smal en diep en liggen onder een hoek aan één van de historische bebouwingslinten van Raamsdonk die van oudsher de verbinding vormen naar de omliggende plaatsen.

De bebouwing aan de linten bestaat veelal uit (voormalige) agrarische bebouwing. Opvallend hierbij is dat de hoofdgebouwen relatief dicht naar de weg zijn gepositioneerd. Hierdoor wordt het straatbeeld bepaald door deze hoofdgebouwen en zijn bijgebouwen of bedrijfsbebouwing meestal niet of nauwelijks zichtbaar vanaf de openbare ruimte.

De bebouwing is agrarisch van karakter met aan de straat de woongedeelten van de boerderijen. Over het algemeen bestaan deze uit één tot anderhalve bouwlaag met een kap dwars op de weg. Vooral de oudere bebouwing is op deze wijze gepositioneerd. Wat meer recente bebouwing is ook met de kap meer evenwijdig aan de weg gesitueerd. De meer historische bebouwing is met de topgevel als voorgevel naar de weg sterk beeldbepalend.

Als er in het verleden door opvolging op de boerderij op hetzelfde perceel een nieuwe woning werd gebouwd kon dat vanwege het smalle kavel vaak alleen achter de bestaande boerderij. Door de nieuwe woning er ietwat verschoven achter te positioneren kon men het zicht op de straat waarborgen. Dit is zeer typerend voor de bebouwing in een dergelijk slagenlandschap. Ondanks de situering van bebouwing relatief dicht aan de weg is vaak wel sprake van een open bebouwingsstructuur met veel doorzichten naar het achterliggende, open agrarisch gebied.

Afbeelding 1: Bebouwingslint in Raamsdonk. Slagenlandschap met open bebouwingsstructuur en doorzichten naar achtergelegen gebied

Boerderij met ingezwenkte lijstgevel aan de Luyten Ambachtstraat en een boerderij aan de Molenstraat 45 te Raamsdonk

Twee van de drie kavels binnen gebiedsontwikkeling Hooijpolder zijn direct aan de Lange Broekstraat gelegen en het derde kavel ligt meer naar achteren op het gebied. Alle percelen worden echter wel direct aan deze weg ontsloten. Het stedenbouwkundig en landschappelijk inrichtingsplan is zodanig van opzet dat iedere kavel uniek is. De smalle, doch ruime kavels bieden ruime bouw mogelijkheden met volop ruimte voor individualiteit. De samenhang tussen de woningen wordt echter ook gewaarborgd middels de toepassing van eenzelfde vormtaal.

Een dergelijke gebiedsontwikkeling vraagt om bebouwing met allure. Gebouwen met karakter en uitstraling, passend binnen de eenheid van de gebouwen op de kavel zelf (het ensemble), maar zeker ook in relatie tot de historische context in deze landelijke omgeving.

Deze beeldkwaliteitsparagraaf houdt er rekening mee dat er sprake is van particulier opdrachtgeverschap. Enerzijds wordt hierin de collectieve ruimtelijke kwaliteit geborgd, maar anderzijds wordt binnen de kaders ook ruimte geboden voor individuele wensen.

KWALITEITSEISEN BEBOUWING

Hoofdaspecten

Woningtypologie, massa en vorm

Een goede landschappelijke inpassing binnen gebiedsontwikkeling Hooijpolder is essentieel. Dit dient door de architectuur ondersteund te worden

Een bepaalde architectuurstijl of stroming is niet leidend als inspiratie voor de bebouwing. Leidend is een duurzame architectuur die aansluit op het gebied (gebiedseigen) en daarmee passend binnen deze landelijke context. Dit kan een traditionele vormgeving zijn, maar zeker ook een invulling onder eigentijdse architectuur. De architectuurstijl van de kavels onderling kan daarmee verschillen, maar de vormgeving binnen één perceel of bebouwingscluster dient in relatie met elkaar te zijn en te refereren aan de historische context.

De bouwmassa's volgen de richting van de smalle diepe percelen. De oorspronkelijke bebouwing aan de historische linten zoals beschreven in het inrichtingsplan dienen hierbij als referentie. De hoofdvolumes zijn afgedekt met een kap (al dan niet voorzien van wolfseind of schildeind) evenals de bijgebouwen op het perceel. Aanbouwen aan de woning of bijgebouw zijn met plat dak voorstelbaar, maar dienen ondergeschikt vormgegeven te zijn. De bouwvolumes met kap zijn 1 tot 1 ½ bouwlaag afgedekt met een kap.

Bouwmassa's volgen met situering en kaprichting de richting van het perceel

Situering

De smalle, lange percelen met kans op vergezichten geven inspiratie voor de architectuur. Zoals in het inrichtingsplan al naar voren kwam is de juiste situering van de gebouwen ten opzichte van de weg van groot belang, maar is juist ook de positionering van de gebouwen onderling erg belangrijk. De hoofdgebouwen zijn aan de voorzijde van het perceel gepositioneerd en aanbouwen en bijgebouwen zijn al dan niet aangebouwd meer naar achteren op het perceel gelegen. In het geval van twee geschakelde woningen dienen de voorgevel roolijnen van de aaneen gebouwde hoofdvolumes onderling aanzienlijk te verspringen om aan dit beeld in relatie tot de historische context te kunnen voldoen.

Dakvorm en nokrichting

Gebouwen met een kap zijn voorzien van een zadeldak dan wel mansardekap. De kaprichting ligt in de lengterichting van het perceel, dus in een hoek naar de weg. Dit geldt zowel voor de hoofdgebouwen als de bijgebouwen. De kap kan voorzien zijn van wolfseinden of schildeinden. Ondergeschikte bijgebouwen of aanbouwen zoals bijvoorbeeld een tussenlid of veranda zijn met plat dak voorstelbaar.

Schuurwoning in Dalfsen met ondergeschikte overkapping (plat dak) en woonboerderij in Staphorst met groot bijgebouw voorzien van schildeinden

Gevelopbouw

De bebouwing aan de historische bebouwingslinten is vrij divers van karakter, maar toch is er sprake van een bepaalde eenheid binnen deze 'verscheidenheid'. De situering van de bebouwing met topgevel naar de weg, een bouwvolume 1 tot 1 ½ bouwlaag en een kapvorm in zadeldak of mansardedak vorm.

Kleuren en materialen (hoofdvlakken)

De hoofdkleurtoon en het overwegend materiaalgebruik dienen afgestemd te zijn op de karakteristiek van bebouwing in een landelijke omgeving. Bij een (traditionele) vormgeving staat hierbij een natuurlijk materiaalgebruik voorop. Te denken valt aan gevels van baksteen, stukwerk of hout, daken voorzien van gebakken pannen en / of riet. Andere meer eigentijdse materialen zijn voorstelbaar maar in een passende terughoudende kleurstelling. Zie een nadere beschrijving onder detailspecten.

Deelaspecten

Compositie massaonderdelen

Aan-en uitbouwen aan het hoofdvolume zijn voorstelbaar. De vormgeving heeft een architectonische relatie met het woonhuis (ensemble). De hiërarchie tussen hoofdgebouw en aanbouw/bijgebouw dient in de vormtaal en uitstraling tot uitdrukking te komen. Aanbouwen en bijgebouwen zijn terugliggend gesitueerd en ondergeschikt aan de hoofdmassa. Ondergeschikt of hiërarchie hoeft niet direct te betekenen dat het volume van een (al dan niet aangebouwd) bijgebouw kleiner is dan van het hoofdgebouw. Zo zijn bijvoorbeeld bouwmassa's gerelateerd aan kop-romp boerderijen voorstelbaar. Een dergelijke typologie is in relatie tot de historische context voorstelbaar. De hiërarchie moet bij een dergelijke uitwerking gezocht worden in de uitstraling, materialisatie en detaillering van de gebouwen onderling.

Een aanbouw of bijgebouw kan voorzien zijn van plat dak danwel een kap afgestemd op de dakhelling en nokrichting van het hoofdgebouw. Een aanbouw middels doorgetrokken dakvlak of met knik ter plaatse van de aanbouw is voorstelbaar.

Gevelindeling

De traditionele verdeling van 'wonen' vooraan op het perceel en 'werken' meer achterop het erf moet zichtbaar zijn in de gevelopbouw en gevelindeling. Dit komt tot uiting in de compositie van massonderdelen, zoals hierboven toegelicht, maar dit kan verder versterkt worden in de vorm en plaatsing van de gevelopeningen. Elementen als een schoorsteen komen voornamelijk voor op het woongedeelte voor en worden voor het 'schuur'gedeelte of bijgebouw als niet passend ervaren. Vanuit historisch oogpunt zijn kenmerkende eigenschappen voor het staldeel de kleinere raamopeningen en grotere staldeuren.

Detailaspecten

Materiaal en kleurgebruik (deelvlakken)

De andere bebouwing aan het historische lint dient als referentie. Een hoogwaardig materiaalgebruik moet nagestreefd worden. De uitstraling wordt vooral bepaald door het uiterlijk van de toegepaste materialen. Naast gebakken steen wordt het gebruik van natuursteen, hout, en stukwerk (niet wit) aangemoedigd. Voor een dakbedekking zijn keramische pannen en riet (géén kunstriet) evenals zinken felsplaten in gedekte kleurstelling denkbaar. Een zorgvuldige toepassing van staal, glas of aluminium worden zeker voorstelbaar geacht, maar bijvoorbeeld kunststoffen, volkern plaatmateriaal of een kalkzandsteen in de gevel zijn in principe niet wenselijk. Hetzelfde geldt voor wit geverfde gevels. Een terughoudend kleurgebruik is het devies; rood, bruin beige, grijs of donker grijs tot zwart. Houten gevelvlakken dienen natureel dan wel neutraal, donker of zwart geschilderd te worden. Toegangsdeuren, grotere (garage/schuur) deuren kunnen ook in donkerder kleurstelling uit worden gevoerd. Kozijnen zijn afgewerkt in een neutrale kleur, bijvoorbeeld natureel, wit, gebroken wit, lichtgrijs, antraciet of zwart. Hetzelfde geldt voor dak overstekken, balkonhekjes (garage)deuren etc. De hier getoonde beelden zijn richtinggevende referenties/stijlkenmerken om tot een passend bebouwingsensemble te komen.

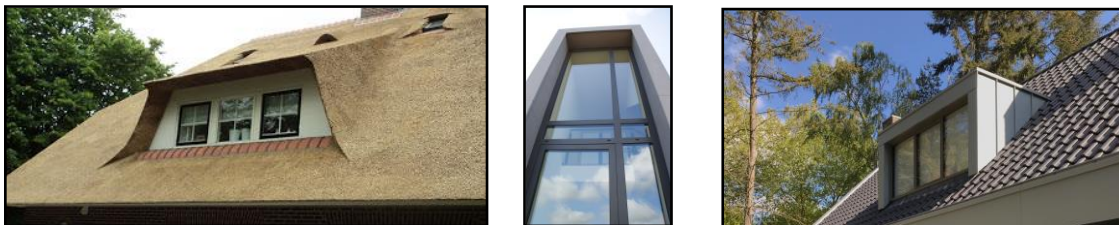
Voorbeelden van materiaalgebruik

Dakkapellen en dakramen

Met de toevoeging van elementen als dakkapellen dient zorgvuldig te worden omgegaan. Dakkapellen zijn voorstelbaar, doch alleen op het hoofdvolume en niet op bijgebouwen. Door de woonfunctie op de verdieping van het hoofdgebouw zullen ook in het dakvlak voorzieningen moeten worden getroffen om de daglichttoetreding te verbeteren en waar nodig het bruikbaar woonoppervlak te vergroten. Een dakkapel of dakraam kan hierbij uitkomst bieden. In het dakvlak van bijgebouwen worden dakkapellen als niet passend ervaren en geniet een zorgvuldige plaatsing van dakramen de voorkeur.

Het plaatsen van dakkapellen boven elkaar is niet toegestaan. De dakkapel wordt plat afgedekt of schuin afgekapt. In het verlengde hiervan is een meer eigentijds element dat als dakkapel uitbouw/uitsnede in de gevel en dakvlak toegepast wordt ook voorstelbaar. Ook hiervoor geldt dat materialisering en kleurstelling afgestemd dienen te worden op het hoofdgebouw.

Een andere mogelijkheid is het aanbrengen van dakramen. Doordat deze in het dakvlak geplaatst worden zijn ze veel minder dominant aanwezig dan dakkapellen. Bij toepassing van meerdere dakramen in één dakvlak; een uniforme afmeting toepassen en de ramen regelmatig rangschikken bij voorkeur zorgvuldig uitgelijnd. Bij plaatsing in het dakvlak dient voldoende afstand tot de goot-en noklijn in acht genomen worden.

Voorbeelden van dakkapellen en uitsnedes in het dakvlak / gevel.

Zonwering

Ook wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de inpassing van eventuele rolluiken, screens of andere vormen van zonwering. Bij detaillering dient rekening te worden gehouden met het integreren van deze onderdelen in het geheel. Zonwering in de vorm van lamellen geïntegreerd in het ontwerp zijn ook voorstelbaar.

Duurzaamheid

In het kader van duurzaam bouwen dienen nieuwbouwprojecten te zoeken naar oplossingen voor enerzijds het opwekken van duurzame energie en anderzijds het verminderen van het gebruik van energie. Dit heeft gevolgen voor de traditionele manier van bouwen. Duurzaamheid kan op meerdere manieren gevonden worden. In materiaalgebruik houdt dit in dat de nieuwe bewoners van de gebiedsontwikkeling Hooijpolder geacht worden bewust te kiezen voor materialen die minimaal milieubelastend zijn. Een toepassing van een groendak is in deze gedachtegang ook zeker voorstelbaar.

Het mogelijke gebruik van diverse technische installaties aan de woning, zoals bijvoorbeeld een (lucht)warmtepomp of zonnepanelen zal leiden tot een duidelijke impact op het ontwerp. Door deze zaken vooraf mee te nemen in de planvorming kunnen ze op een fraaie manier geïntegreerd worden in het ontwerp van de woning en of bijgebouwen. In de planvorming is het dan ook zaak vooruit te lopen op mogelijk toekomstige aanvullingen. De voorkeur heeft de zonnepanelen te integreren in het dak of op het terrein, uiteraard landschappelijk goed ingepast.

Daarnaast dienen alle installatievoorzieningen geïntegreerd te worden in het ontwerp, mogen deze niet leiden tot overlast voor de omgeving en dienen ze niet te opvallend zichtbaar aanwezig te zijn in het plan.

Voorbeelden van toepassing van zonnepanelen, geïntegreerd in dak.